

Utredning

Hovedpunkter fra forslag til statsbudsjett 2024

Særskilte satsningsområder i forslag til statsbudsjett 2024

Regjeringen vil skape pasientens helsetjeneste. Å skape pasientens helsetjeneste betyr å involvere pasientene som partnere i utviklingen av tjenestene og involvere den enkelte pasient i egen helse. Med dette som utgangspunkt vil styringskrav og mål i oppdragsdokument og foretaksmøte for 2023 samles i følgende hovedområder:

- Styrke psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert rusbehandling
- Styrke forskning, innovasjon og kompetanse og forbedre kvalitet og pasientsikkerhet
- Rask tilgang til helsetjenester og sammenhengende pasientforløp
- Teknologi og digitalisering
- Organisasjon og økonomi

Hovedområdene følges opp gjennom prioriteringene som er gjort i økonomisk langtidsplan 2024-2027.

Økonomiske konsekvenser

I sum medfører forslag til statsbudsjett 2024 om lag 100 mill. kroner mindre frie inntekter enn lagt til grunn i *styresak 87-2023 Økonomisk langtidsplan 2024-2027 - inkl. rullering av investeringsplanen 2024-2031* (styremøte 27. juni 2023). Sammenlignet med vedtatte rammer 2023 er det en netto realnedgang i frie inntekter på om lag 40 mill. kroner.

Tabellen oppsummerer avvik fra våre planforutsetninger.

Effekt forslag Statsbudsjett 2024 (i mill kr)	Statsbudsjett	Forutsatt plan	Avvik
Nasjonal inntektsmodell	-141	-100	-41
Aktivitetsvekst	193	160	33
Effektivisering	-19	-	-19
Endring ramme for pensjonskostnader	-71	-	-71
Videreført tilleggsbevilgning	323	323	0
Ekstra prisjustering 2023 videreført	182	184	-2
Sum	467	567	-100

For helseforetakene og foretaksgruppen samlet medfører forslag til statsbudsjett stramme rammebetingelser og fortsatt behov for omfattende omstillinger for å bringe økonomien under kontroll.

Aktivitetsforutsetninger

Forslag til statsbudsjett legger til rette for en vekst i pasientbehandlingen på om lag 1,8 % på nasjonalt nivå fra vedtatt budsjett 2023, hvorav demografisk behov er anslått til 1,5 %. Basisrammen økes med 33 mill. kroner mer enn forutsatt for Helse Nord knyttet til aktivitetsvekst.

Effektiviseringskrav

Effektiviseringskrav på ISF, lab og røntgen gjelder fremdeles, til tross for at begrepet avbyråkratiseringsreformen avvikles som forutsatt.

Basisrammen til Helse Nord reduseres med 19 mill. kroner. ISF-prisen er underregulert med 0,1 % og polikliniske refusjonstakster underreguleres med 1,6 %. Dette innebærer et effektiviseringskrav på om lag 30 mill. kroner for foretaksgruppen.

Endringer ISF

Fra 2019 ble det innført en prøveordning i ISF, hvor de regionale helseforetakene mottar ISF-refusjon per registrert pasient i utvalgte medisinske kvalitetsregistre. Målet er å stimulere til økt dekningsgrad i kvalitetsregistrene. Ordningen avvikles i 2024.

Enhetsprisen for poliklinisk psykisk helsevern og tverrfaglig spesialisert behandling (TSB) mot rusmiddelavhengighet tilsvarer 3 675 kroner (økt med 4,2 % fra 2023). ISF-prisen i somatisk virksomhet justeres også med 4,2 % til kroner 52 248,-. Justeringen består av lønns- og prisvekst (+4,3 %) fratrukket effektiviseringskrav på 0,1 %.

Nasjonal inntektsmodell

Oppdatering av befolkningstall og andre kriterieverdier i nasjonal inntektsmodell reduserer bevilgningen til Helse Nord isolert sett. Nedgangen utgjør om lag 140 mill. kroner for 2024 og den utgjorde 118 mill. kroner for 2023. Nord-Norge har over tid hatt en relativt lavere befolkningsvekst sammenlignet med andre regioner, og de siste tre årene en faktisk nedgang i antall innbyggere. Samtidig er det vekst i Sør- og Vest-Norge som medfører at andelen ressurser til Helse Nord reduseres. Trekket i inntektsfordelingen for 2024 er isolert sett 41 mill. kroner mer enn lagt til grunn i planen. Realvekst til spesialisthelsetjenesten demper konsekvensene, men befolkningsutviklingen medfører at Helse Nord må planlegge med lav eller ingen realvekst i årene framover.

Samhandlings- og omstillingstilskudd til Helse Nord

Helse Nord RHF får ett eget tilskudd på 40 mill. kroner til samhandling og omstilling. Midlene skal understøtte omstillingstiltak og tiltak som bedrer samhandlingen mellom spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse- og omsorgstjenesten om tjenesteutvikling og gode pasientforløp i helseregionen.

Beredskap ved Kirkenes sykehus

I forbindelse med behandling av revidert nasjonalbudsjett for 2023, ble det vedtatt å opprettholde intensivberedskapen ved Kirkenes sykehus. Det foreslås å videreføre 15 mill. kroner til dette i 2024, i tillegg til å styrke Kirkenes sykehus med ytterligere 20 mill. kroner. For å gi sykehuset økt handlingsrom knyttet til beredskap og akutt-tjenester, foreslås en varig økt bevilgning på 20 mill. kroner.

Videreutvikling av spesialisthelsetjenester i Alta

25 mill. kroner foreslås som en varig økt bevilgning til videreutvikling av spesialisthelsetjenestene ved Finnmarkssykehuset, klinikk Alta. Tiltak for å hindre unødig reisevei for eldre og kronisk syke er spesielt prioritert. Gode

samhandlingsløsninger med kommunene og en satsing på geriatri vil stå sentralt. Forslaget muliggjør økt volum på dag- og polikliniske tilbud til eldre og kronisk syke, som f.eks. dialyse, kreftbehandling og biologisk behandling.

Nasjonalt senter for e-helseforskning (NSE)

Det foreslås videreført bevilgning på 45,1 mill. kroner til Nasjonalt senter for e-helseforskning (NSE). Senteret skal bidra til en kunnskapsbasert utvikling på e-helseområdet gjennom forskning og forskningsbasert formidling. Det legges til grunn at senteret skal rendyrkes som forskningscenter og vil gjennom oppdragsdokumentet følge opp forventninger til forskningsproduksjon og ekstern finansiering med utgangspunkt i dette.

Pensjonskostnader

Pensjonskostnadene i Helse Nord reduseres med 12 mill. kroner fra vedtatt budsjett 2023, mens basisrammen reduseres med 71 mill. kroner. Dette skyldes at pensjonskostnadene reduseres nasjonalt med om lag 600 mill. kroner, og reduksjon av basisrammen fordeles etter inntektsmodellen. Det er kun UNN som har en nedgang i pensjonskostnadene, mens øvrige foretak har en liten vekst.

Lønns- og prisjustering og styrking av kapitaltilskudd

Det er lagt til grunn en lønns- og prisjustering på 4,3 %, hvorav lønnsvekst 4,9 % og prisstigning på varer og tjenester 2,9 %.

Lønnsforutsetningene er 0,2-0,3 %-poeng lavere enn anslag fra Norges Bank og SSB. Prisvekstforutsetningene er om lag 1 %-poeng lavere enn SSB og Norges Banks anslag.

Egenandeler

Egenandelene for pasientreiser, opphold ved opptreningsinstitusjoner, behandlingsreiser til utlandet og poliklinisk helsehjelp øker med 4,35 %. Egenandelene økes fra 1.januar 2024, bortsett fra poliklinisk helsehjelp som økes fra 1.juli 2024. Regjeringen forslår også å øke egenandelstaket med 125 kroner til 3 165 kroner.

Hjemmetest livmorhalsprogrammet

Helse Nord er bevilget en økning på 0,2 mill. kroner til formålet. Beløpet holdes sentralt foreløpig.

Resultatbasert finansiering

Resultatbasert finansiering erstattet den tidligere ordningen med kvalitetsbasert finansiering fra 2022. Formålet med ordningen er å stimulere til ønsket tjenesteutvikling, med vekt på samhandling og digitalisering. For 2024 fordeles bevilgningen etter resultater innen følgende indikatorer:

- Andel video- og telefonkonsultasjoner
- Andel pasienter med digital skjemabasert oppfølging og monitorering
- Andel pasienter med gjennomført nettbasert behandlingsprogram
- Andel pasienter med samarbeidsmøter mellom spesialist- og primærhelsetjenesten innen psykisk helsevern og rusbehandling
- Andel pasienter med samarbeidsmøter mellom spesialist- og primærhelsetjenesten innen somatikk

- Andel pasienter med teambasert oppfølging innen psykisk helsevern og rusbehandling.
- Andel pasienter med teambasert oppfølging innen somatikk
- Andelen schizofrenidiagnostiserte som har fått individuell plan
- Andel epikriser sendt innen en dag

Sammenlignet med nasjonal inntektsmodell tjener Helse Nord 2,5 mill. kroner som følge av bedre resultater på indikatorene sammenlignet med øvrige regioner.

Styret har i tillegg fordelt ytterligere 6 mill. kroner i tråd med resultatene innen resultatbasert finansiering, og dette foreslås videreført for 2024.

Forskning og nasjonale kompetansetjenester

Den øremerkede forskningsbevilgningen er 88,5 mill. kroner. Bevilgninger vil justeres våren 2024.

Øremerkede bevilgninger til nasjonale kompetansetjenester på 83,6 mill. kroner som fordeles mellom tjenestene på samme måte som i 2023.

Andre forhold

Arbeidsgiveravgift

Det ble innført en midlertidig ekstra arbeidsgiveravgift på 5 % for lønnsinntekter over 750 000 kroner fra og med inntektsåret 2023. Det er foreslått å videreføre ekstra arbeidsgiveravgift i 2024 for lønnsinntekter over 850 000 kroner. Kostnadsøkningen har vært kompensert og i 2024 reduseres denne fra 67 mill. kroner i 2023 til 50 mill. kroner for 2024.

LIS1-stillinger

Bevilgning til LIS1-stillinger videreføres med 68,8 mill. kroner som fordeles til helseforetakene for å finansiere eksisterende LIS1-stillinger.

Det foreslås å bevilge 33 mill. kroner til opprettelse av 66 nye LIS1-stillinger nasjonalt. Midler og stillinger er ikke fordelt mellom regionene.

Persontilpasset medisin

Tilskudd til persontilpasset medisin økes fra 62 mill. kroner til 110 mill. kroner nasjonalt. Bevilgning gis til Helse Sør-Øst for videre fordeling mellom regionene.

Lån til investeringer

Helse Nord RHF gis i 2024 lån til:

- Nye Narvik sykehus 45 mill. kroner.
- Nye Hammerfest sykehus, inkl. universitetslokaler 285 mill. kroner.

Dette er 45 mill. kroner mer enn forutsatt i *Økonomisk langtidsplan 2024-2027*.

Driftskreditt

Foreløpige anslag viser at pensjonspremien blir høyere enn pensjonskostnaden også for 2024. Dette er foreslått løst gjennom økt driftskredittramme i Norges Bank og bruk av opparbeidet premiefond i KLP. Adm. direktør vil komme tilbake til styret med forslag til justering av rammer for kassakreditt når endelig pensjonspremier for helseforetakene er kjent.

Budsjett Helse Nord RHF (morselskap)

Tabellen viser budsjettforslag 2024 for Helse Nord RHF. Aktivitetsbaserte inntekter bygger på Helse- og omsorgsdepartementets overslagsbevilgninger for Helse Nord. I endelig budsjett for foretaksgruppen vil aktivitetsbaserte inntekter kunne avvike fra dette tallet.

Budsjett 2024 morselskap (tall i 1000 kr)	Regnskap 2022	Vedtatt budsjett 2023	Budsjettforslag 2024
Basistilskudd	14 869 911	16 114 076	17 203 337
Aktivitetsbasert inntekt	4 711 973	4 040 042	4 239 622
Annen driftsinntekt	917 654	607 686	810 650
Sum driftsinntekter	20 499 538	20 761 804	22 253 609
Kjøp av helsetjenester	19 552 175	19 801 251	21 387 799
Varekostnad	15 069	15 000	11 000
Lønn og annen personalkostnad	144 091	148 418	163 767
Avskrivninger og nedskrivninger	15 161	16 125	11 626
Andre driftskostnader	543 210	648 594	665 001
Sum driftskostnader	20 269 705	20 629 388	22 239 193
Driftsresultat	229 833	132 416	14 416
Finansinntekt	173 958	107 584	439 024
Netto nedskrivning verdi datterforetak	-250 371		
Annen finanskostnad	-96 215	69 000	310 440
Årsresultat	57 204	171 000	143 000

Funksjonsfordelt ramme etter forslag i saken:

Sum av Basisramme	Kolonneetiketter						
Radetiketter	Finnmark	UNN	NLSH	Helgeland	RHF	Totalsum	
Ambulanse	219 590	385 888	270 878	168 386	596 757	1 641 499	
Pasientreiser	301 872	249 771	296 777	172 135	34 075	1 054 630	
Psykisk helse	363 251	1 218 733	957 528	329 946	134 950	3 004 409	
TSB (rus)	32 378	172 996	70 687	34 059	163 865	473 986	
Somatikk	1 042 693	4 062 864	2 143 516	1 031 454	726 343	9 006 869	
Overgangsordninger	35 527	283 184	93 292	29 608		441 611	
Kapital	160 333	417 175	373 556	104 016	136 618	1 191 697	
Felleskostnader/adm					388 635	388 635	
Totalsum	2 155 645	6 790 610	4 206 234	1 869 605	2 181 243	17 203 337	

Vedlegg:

1. Inntektsrammer 2024
2. Investeringsplan 2023-2031

Vedlegg 1 Inntektsrammer 2024

Basisramme 2024	RHF	Styret i HN RHF	Finnmark	UNN	NLSH	Helgeland	Sum
Sum basisramme 2023 vedtatt budsjett	1 786 521	334 643	1 999 470	6 337 032	3 920 888	1 735 521	16 114 074
Oppdatering nasjonal inntektsmodell		-100 000					-100 000
Forventet realvekst		160 000					160 000
Viderført tilleggsbevilgning RNB 2023		30 700	46 555	114 127	78 262	40 056	309 700
Avslutning prosjekter RHF	-11 000	11 000					0
Ekstra lønns- og prisvekst 2023	21 663		21 991	70 082	43 630	18 634	176 000
Prisjustering		15 000					15 000
Styrking HF		-50 000	8 343	20 453	14 025	7 179	0
Samvalgskoordinator 2021-2023		1 500	-500		-500	-500	0
Persontilpasset medisin		-5 650		5 650			0
Medisinerstudentplasser (praksisundervisning)		-20 000		20 000			0
Inntektsmodell somatikk			-2 016	-5 421	4 453	2 984	0
Inntektsmodell psykisk helse			2 960	-1 445	-7 419	5 905	0
Regionale sikkerhetsplasser psykisk helsevern, etablering UNN, innfasing i inntek		-18 100	1 469	18 369	-3 227	1 489	0
Inntektsmodell TSB			299	-5 612	11 246	-5 933	0
Akutt TSB innfasing i inntektsmodell			-392	1 439	-677	-371	0
Kvalitetsregister BUP		-800		800			0
Kjønnssinkongruens		-500		500			0
Økte kostnader luftambulanse	30 000	-30 000					0
Innovasjonsprosjekter rettet mot omstilling	5 000	-5 000					0
Forskningsmidler, trekkes tilbake for senere fordeling	35 000			-31 000	-4 000		0
Sum basisramme 2024, per juni 2023	1 867 184	322 793	2 078 178	6 544 974	4 056 682	1 804 964	16 674 775
Oppdatering nasjonal inntektsmodell, avvik fra planforutsetninger		-41 309					-41 309
Forventet realvekst, avvik fra planforutsetninger		32 601					32 601
Endring pensjonskostnader		-70 900					-70 900
Videreført ekstraordinær prisomregning fra RNB 2023, avvik fra forutsetninger		-1 230					-1 230
Effektivisering		-19 219					-19 219
Videreføring av bevilgning nysaldering 2022, avvik fra planforutsetninger		343					343
Styrking kapital (prisjustering av kapitalelement i inntektsfordeling)		1 664	5 676	14 769	13 225	3 682	39 017
Lønns- og prisvekst 2024	78 038	0	70 427	226 095	136 686	60 855	572 102
Manglende prisjustering egenandeler			204	519	383	223	1 329
Hjemmetest livmorhalsprogrammet		200					200
Resultatbasert finansiering, rammefordeling i "overgangsordninger"			-291	752	-341	-120	0
Det finnes hjelp (DFH) - flyttes fra Hdir				2 000			2 000
Styrke PH døgn		13 628					13 628
SANKS, 2 stillinger nasjonalt team, reinbeitekrise		-1 450	1 450				0
Regionalt tilbud tverrfaglig smertebehandling		-1 100		1 500	-400		0
Sum basisramme 2024, per oktober 2023	1 945 222	236 022	2 155 645	6 790 610	4 206 234	1 869 605	17 203 337

Vedlegg 2 Investeringsplan 2023-2031

Investeringsplan - Totale rammer inkl prisstigning til ferdigstillelse og byggeleaser	Sum tidligere år	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	SUM inkl tidl. År
Finmarkssykehuset											
Helikopterlandingsplass Kirkenes			34 000	20 000							54 000
Nye Hammerfest sykehus P50, eksklusive universitetsarealer	1 483 000	612 000	241 000								2 336 000
Nye Hammerfest sykehus, universitetsarealer	150 000	50 000									200 000
Nye Hammerfest sykehus, helikopterlandingsplass	22 600	72 800									95 400
Nye Hammerfest sykehus, Nettverksutstyr wifi Finnmark	0	-8 000									-8 000
Tarmscreening		4 500									4 500
Til HF-styrets disposisjon (MTU, ambulanser, KLP mv.)		45 000	45 000	50 000	50 000	50 000	45 000	45 000	45 000	45 000	
Sum Finmarkssykehuset		776 300	320 000	70 000	50 000	50 000	45 000	45 000	45 000	45 000	
UNN											
Nye Narvik sykehus P50	1 720 000	639 000	435 000								2 794 000
Nye Narvik sykehus Nettverksutstyr wifi UNN		-7 000									-7 000
Regionale sikkerhetsplasser			24 000								24 000
Tarmscreening		8 300									8 300
Til HF-styrets disposisjon (MTU, ambulanser, KLP mv.)		200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	180 000	180 000	180 000	180 000	
Sum UNN		840 300	659 000	200 000	200 000	250 000	880 000	880 000	480 000	330 000	
Nordlandssykehuset											
Strålemaskin	20 000	20 000									40 000
Landingsplass Bodø		20 000									20 000
Fagplan TSB	10 200										10 200
Tarmscreening		8 100									8 100
Til HF-styrets disposisjon (MTU, ambulanser, KLP mv.)		80 000	80 000	80 000	80 000	100 000	90 000	90 000	90 000	90 000	
SUM NLSH		128 100	80 000	80 000	80 000	100 000	90 000	90 000	90 000	90 000	
Helgelandsykehuset											
Utvikling av Helgelandsykehuset P50	20 000	0	0	0	70 000	400 000	700 000	760 000	50 000		2 000 000
Renovering Sandnessjøen			60 000								60 000
Tarmscreening		3 700									3 700
Til HF-styrets disposisjon (MTU, ambulanser, KLP mv.)		60 000	50 000	50 000	50 000	50 000	45 000	45 000	45 000	45 000	
SUM Helgelandsykehuset		63 700	110 000	50 000	120 000	450 000	745 000	805 000	95 000	45 000	
Helse Nord IKT											
HIS fase 1 Helhetlig informasjonssikkerhet		6 500									6 500
HIS fase 2 Innføring, inkl forsering, eksl IAM2		43 700									43 700
HIS fase 2 Innføring IAM2		14 500									14 500
MODI VDI virtuell klinisk arbeidsflate		4 900									4 900
MODI VDI virtuell klinisk arbeidsflate, utvidet ramme		3 500									3 500
MODI Telekom, inkl. meldingshåndtering		9 200									9 200
Disaster og Recovery-løsning (DSDR)		1 000									1 000
Sikker IKT-plattform for KI og forskning SIKTH		2 000									2 000
MODI innføring av Microsoft 365		10 000									10 000
IFRONT gjennomføring		20 000									20 000
Nettverksutstyr FIN (Hammerfest) og UNN (Narvik) ekskl. wifi			40 500								40 500
Nettverksutstyr wifi FIN (Hammerfest) og UNN (Narvik)		15 000									15 000
Vedtatte prosjekter		130 300	40 500	0	0	0	0	0	0	0	
Korona-investeringer styresak 104-2020											
Tarmscreening		800									800
Til HF-styrets disposisjon		105 000	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000	
SUM Helse Nord IKT		236 100	145 500	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000	105 000	
Sykehusapotek Nord											
Utstyr/areal		10 000	3 800	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	
Lokaler i nye sykehus		7 000	8 000			15 000					
Sykehusapotek Nord		17 000	11 800	2 000	2 000	17 000	2 000	2 000	2 000	2 000	
Helse Nord RHF											
FRESK	598 100	15 100	0								613 200
Felles regionale IKT-prosjekt/digitale innbyggertjenester	141 000	30 400	4 600	7 700	0	30 000	30 000	30 000	30 000	50 000	303 700
IKT investeringer		29 700	190 800	177 700	90 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	688 200
IKT investeringer, ubrukte rammer tidligere år		134 700	80 000	0	0						214 700
Infrastruktur IKT UNN Narvik			0								0
Infrastruktur IKT FIN Hammerfest			0								0
Utlån felleseide HF			30 000								30 000
Tarmscreening		0									0
UNN psykisk helsevern UNN Åsgård utbedring			50 000	125 000	100 000						275 000
Renovering operasjonsstuer UNN Breivika			50 000	100 000	50 000						200 000
Finmarkssykehuset Hammerfest P85		0	0	262 000							262 000
UNN Narvik P85		0	0	72 000							72 000
Helgelandsykehuset utvikling P85			0	0	0	0	400 000	100 000			500 000
Usikkerhet sikkerhetspsykiatri			50 000								50 000
Usikkerhet strategiske prosjekter i konseptfase						0	500 000	500 000			1 000 000
Usikkerhet nye strategiske prosjekter					0	50 000	50 000	500 000	500 000	200 000	1 150 000
Sum Helse Nord RHF		209 900	455 400	744 400	290 000	130 000	1 030 000	1 180 000	580 000	300 000	
Sum investeringsplan		2 271 400	1 781 700	1 251 400	847 000	1 102 000	2 897 000	3 107 000	1 397 000	917 000	